

19.06.2026

Høringsinnspill – forslag til forskrift om cruiseavgift, fra Visit Tromsø-Region

Visit Tromsø-Region viser til høring av forslag til forskrift om cruiseavgift, hjemlet i lov om besøksbidrag (Deres ref. 26/1644), og takker for muligheten til å komme med innspill.

Visit Tromsø-Region støtter prinsippet om en cruiseavgift og mener det er riktig at besøkende bidrar til finansieringen av reiselivsrelaterte fellesgoder.

Vi mener imidlertid at forskriften i sin nåværende form har flere svakheter som må rettes før ordningen innføres. Innrettes avgiften feil kan den svekke verdiskaping, konkurransekraft og arbeidsplasser. Innrettes den riktig kan den bidra til bedre besøksforvaltning, styrket lokal aksept for reiselivet og økt kvalitet for både gjester og innbyggere.

Om Visit Tromsø-Region

Visit Tromsø-Region AS er destinasjonsselskapet for Tromsøregionen og representerer om lag 250 medlemsbedrifter innen overnatting, servering, transport, opplevelser, formidling og øvrig reiselivsnæring.

Tromsøregionen er i dag en av Norges viktigste reiselivsdestinasjoner og en ledende helårsdestinasjon i nord. Reiselivet skaper betydelige arbeidsplasser, skatteinntekter og lokal verdiskaping, og er en viktig næring for både Tromsø og regionen rundt.

Cruise er viktig for Tromsøregionen

Cruisetrafikken er en viktig del av reiselivet i Tromsøregionen. Tromsø er en av Norges største cruisehavner, en ledende helårsdestinasjon for cruise og en viktig havn for snuanløp langs norskekysten. Cruise skaper betydelig verdiskaping og aktivitet for transportører, opplevelsesbedrifter, serveringssteder, handelsnæring, hoteller og øvrig reiseliv. Trafikken bidrar til helårige arbeidsplasser, et bredere reiselivstilbud og økt verdiskaping i hele regionen.

Tromsø skiller seg fra mange andre cruisehavner ved å ha betydelig aktivitet både sommer og vinter. I tillegg har cruiseskipene lang liggetid i havn, med et gjennomsnittlig opphold på om lag 13,6 timer gjennom hele året. Dette gir gjestene god tid til å benytte lokale tjenester og opplevelser, og bidrar til betydelige ringvirkninger i lokalt næringsliv.

Tromsø benyttes også i økende grad til snuanløp, med 41 planlagte snuanløp i 2026. Snuanløp gir særlig høy lokal verdiskaping gjennom hotellovernattinger, transport, servering og andre tjenester før og etter cruiset. Mange gjester ankommer også regionen flere dager før avreise eller blir værende etter endt cruise, noe som bidrar til økt aktivitet og verdiskaping både i Tromsø og resten av regionen.

Samtidig skaper cruiseturisme behov for tilrettelegging, vertskap og investeringer i infrastruktur og offentlige tjenester. Visit Tromsø-Region støtter derfor prinsippet om at besøkende i større grad skal bidra til finansieringen av de fellesgodene som benyttes.

Oppsummering av Visit Tromsø-Regions høringsinnspill

For Visit Tromsø-Region er det særlig viktig at:

- avgiftsnivået på cruiseavgiften reduseres
- det etableres tydelige nasjonale kriterier for å unngå konkurransevridding
- cruiseavgiften kan differensieres etter sesong
- Kystruten vurderes særskilt
- inntektene tilbakeføres lokalt
- havnerelatert infrastruktur prioriteres
- reiselivsnæringen involveres i prioriteringene
- destinasjonsselskapenes rolle tydeliggjøres
- næringen gis nødvendig tid til omstilling før innføring

1. Avgiftsnivået er for høyt

Visit Tromsø-Region mener det foreslåtte nivået på 100 kroner per passasjer per døgn er for høyt.

Vi mener det er vanskelig å begrunne hvorfor en cruisegjest skal pålegges en betydelig høyere avgift enn en landbasert gjest. Forslaget bryter med prinsippet om likebehandling mellom ulike besøksformer og skaper et skjevt forhold mellom cruiseavgiften og den foreslåtte overnattingsavgiften.

Vi støtter vurderingene som er gjort av Tromsø kommune. Kommunens beregninger viser at en gjennomsnittlig overnattingsavgift i Tromsø vil ligge på om lag en tredel av den foreslåtte cruiseavgiften. Det er derfor vanskelig å se at belastningen fra en cruisegjest generelt skal anses som vesentlig høyere enn belastningen fra en hotellgjest.

Visit Tromsø-Region deler også bekymringen som er løftet av Cruise Northern Norway. Selv om 100 kroner per passasjer isolert sett kan fremstå som et moderat beløp, blir den samlede kostnaden betydelig når avgiften legges på hvert havneanløp gjennom en lengre reise langs norskekysten.

Cruise langs kysten av Nord-Norge er ofte kjennetegnet av mange havneanløp over lange distanser. Det innebærer at den samlede avgiftsbelastningen blir høyere for reiser som inkluderer mange nordnorske havner enn for cruise med færre anløp lenger sør. Dette kan skape utilsiktede konkurranseulempes for Nord-Norge.

Cruise Northern Norway viser blant annet til et eksempel der en familie på fire som besøker tolv norske havner i løpet av én reise vil kunne bli belastet med opptil 4 800 kroner i cruiseavgift. Dette illustrerer hvordan et avgiftsnivå som isolert sett fremstår moderat, kan gi betydelige utslag når det summeres over mange havneanløp.

For Tromsøregionen og Nord-Norge er dette særlig viktig. En betydelig andel av de internasjonale besøkende kommer sjøveien, og mange lokale bedrifter er direkte eller indirekte avhengige av cruisetrafikken. Dersom avgiften bidrar til at havner i nord velges bort fra seilingsprogrammene, kan det få konsekvenser for både verdiskaping, arbeidsplasser og aktivitet i regionen.

Et lavere avgiftsnivå vil være mer forholdsmessig, mer rettferdig og bidra til større legitimitet både hos næringen og hos de reisende.

2. Behov for tydelige nasjonale kriterier

Visit Tromsø-Region mener det bør etableres tydelige nasjonale kriterier og en felles metodikk for vurdering av belastning, kostnader og effekter knyttet til cruiseturisme.

Forskriften viser til kommuner med «særlig stor belastning fra reiselivet», men begrepet er i liten grad definert. For å sikre legitimitet, forutsigbarhet og likebehandling bør det være tydelig hvilke forhold som skal inngå i vurderingene.

Dette bør blant annet omfatte:

- hvilken belastning cruisetrafikken faktisk medfører, blant annet på infrastruktur og beredskap
- hvilke kostnader som kan knyttes til cruiseturismen
- hvilken lokal og regional verdiskaping trafikken bidrar til
- hvordan avgiften påvirker trafikk, arbeidsplasser og lokalt næringsliv

Vurderingene bør ikke baseres på passasjertall alene. Kommunens kapasitet, eksisterende infrastruktur, liggetid, skipstype, faktisk antall gjester som går i land og hvordan besøkende fordeler seg geografisk må også inngå.

Tydelige kriterier vil bidra til bedre beslutningsgrunnlag, større legitimitet og mer forutsigbarhet for både kommuner, havner og reiselivsnæring.

3. Cruiseavgiften bør kunne sesongdifferensieres

Visit Tromsø-Region mener at kommuner som innfører cruiseavgift bør ha mulighet til å differensiere avgiften gjennom året.

Formålet med besøksbidraget er å bidra til bedre besøksforvaltning og håndtering av belastning på lokalsamfunn og infrastruktur. Da bør også avgiften kunne tilpasses perioder med ulik belastning.

Vi mener det er naturlig at cruiseavgiften følger samme prinsipp som besøksbidraget for overnattinger, hvor kommunene gis mulighet til å justere nivået etter sesong og lokale forhold.

For Tromsøregionen vil dette være særlig relevant. Mens mange norske destinasjoner har størst press om sommeren, opplever Tromsø i dag betydelig etterspørsel og kapasitetsutfordringer i vintersesongen. En modell som åpner for sesongdifferensiering vil gi kommunene et mer treffsikkert verktøy for besøksforvaltning.

Samtidig kan en lavere avgift i perioder med ledig kapasitet bidra til å stimulere trafikk og verdiskaping utenfor høysesongene. Dette vil gi kommunene større fleksibilitet til å bruke avgiften som et virkemiddel for å støtte en mer balansert utvikling av reiselivet gjennom året.

Visit Tromsø-Region mener derfor at forskriften bør åpne for sesongdifferensiering av cruiseavgiften på samme måte som for besøksbidraget på kommersielle overnattinger.

4. Kystruten må behandles særskilt

Visit Tromsø-Region mener at Kystruten ikke bør behandles på samme måte som internasjonal cruisetrafikk.

Kystruten er en del av norsk transportinfrastruktur og beredskap, og har en annen funksjon enn tradisjonelle cruiseskip. Skipene transporterer både mennesker og gods, betjener lokalsamfunn langs hele kysten og bidrar til helårig aktivitet og verdiskaping.

Forslaget vil være krevende å administrere og kan gi urimelige utslag for en tjeneste som opererer under helt andre rammevilkår enn internasjonal cruiseturisme. Dette gjelder særlig fordi Kystruten har et unikt anløpsmønster med mange havneanløp på samme seiling, også innenfor samme døgn.

Cruiseavgiften bør målrettes mot de belastningene den er ment å håndtere. Det forutsetter et tydelig skille mellom internasjonal cruiseturisme og norsk rutegående transport.

Visit Tromsø-Region mener derfor at Kystruten må vurderes særskilt. Det bør etableres en egen løsning som tar hensyn til Kystrutens spesielle rolle, samfunnsoppdrag og anløpsmønster. Et alternativ kan være å unnta Kystruten fra ordningen dersom det viser seg vanskelig å utforme en modell som treffer de reelle belastningene avgiften er ment å håndtere.

5. Inntektene må tilbakeføres lokalt og brukes på konkrete tiltak

For Visit Tromsø-Region er det avgjørende at inntektene fra cruiseavgiften tilbakeføres lokalt og brukes på tiltak som håndterer belastningen fra cruiseturismen og styrker reisemålet.

Ordningens legitimitet vil i stor grad avhenge av at innbyggerne, kommunene og reiselivsnæringen ser en tydelig sammenheng mellom avgiften som kreves inn og tiltakene som finansieres.

Midlene må derfor øremerkes konkrete reiselivsrelaterte fellesgoder og tiltak som bidrar til bedre besøksforvaltning, økt kvalitet på reisemålet og redusert belastning på lokalsamfunnet.

Visit Tromsø-Region mener særlig at havnerelatert infrastruktur må prioriteres. Dette er tiltak som ofte er nødvendige som følge av cruisetrafikken, men som i dag i stor grad finansieres lokalt.

Eksempler er:

- skilting og informasjon
- toaletter og renovasjon
- trafiksikkerhet og fotgjengerløsninger
- vertskapsfunksjoner

- mobilitet, transportløsninger og utvikling av vandreruter fra cruisekai til sentrum
- sikkerhet og beredskap
- tilrettelegging i og rundt havneområdene

Dette er investeringer som kommer både cruisegjester, øvrige besøkende og lokalbefolkningen til gode.

Midlene bør også kunne brukes til besøksforvaltning, naturforvaltning og andre tiltak som styrker reisemålets kapasitet, bærekraft og attraktivitet over tid.

6. Reiselivet må involveres i prioriteringen av midlene

Visit Tromsø-Region mener det må etableres tydelige mekanismer for hvordan inntektene fra cruiseavgiften skal disponeres.

Det må sikres at reiselivsnæringen får en reell rolle i prioriteringen av hvordan pengene brukes.

Vi mener derfor det bør stilles krav til:

- åpenhet om inntekter og disponering
- tydelige planer for bruk av midlene
- dokumentasjon av effekt og nytte
- involvering av reiselivsnæringen i prioriteringene

Destinasjonsselskapene bør ha en tydelig rolle i dette arbeidet.

Destinasjonsselskapene utfører allerede viktige oppgaver knyttet til vertskap, besøksforvaltning, koordinering, bærekraftsarbeid, kunnskapsinnhenting og samarbeid mellom næring og kommune. Dette er oppgaver som i stor grad sammenfaller med formålet bak cruiseavgiften.

Visit Tromsø-Region mener at reiselivsnæringen må ha en tydelig stemme i hvordan inntektene fra cruiseavgiften brukes. Det bør etableres faste arenaer der kommuner, havner, destinasjonsselskap og reiselivsnæring sammen prioriterer tiltak og følger opp bruken av midlene.

7. Det må etableres en overgangsperiode

Cruisetraffikk planlegges flere år frem i tid, og mange seilinger for både 2027 og 2028 er allerede lagt ut for salg.

Visit Tromsø-Region mener derfor at ordningen ikke bør innføres allerede fra 1. januar 2027.

Forslaget gir ikke tilstrekkelig forutsigbarhet for næringen. Cruiserederiene planlegger seilingsprogrammer, priser og havneanløp flere år før seilingene gjennomføres. Samtidig planlegger lokale reiselivsbedrifter bemanning, investeringer og kapasitet ut fra forventet trafikk.

En innføring med kort varsel kan skape usikkerhet både for rederier, havner og lokale virksomheter som er avhengige av cruisetraffikken.

Cruiserederiene må få nødvendig tid til å tilpasse sine produkter, priser og seilingsprogrammer. En innføring med tilstrekkelig overgangstid vil skape større forutsigbarhet og redusere risikoen for utilsiktede konsekvenser.

Avslutning

Visit Tromsø-Region støtter prinsippet om en cruiseavgift, men mener forskriften må justeres på de områdene som er beskrevet i dette høringsinnspillet.s

Riktig utformet kan ordningen bli et viktig verktøy for å styrke både lokalsamfunn, reiseliv og bærekraftig besøksforvaltning i norske cruisehavner.

Med vennlig hilsen

Lone Helle

Daglig leder

Visit Tromsø-Region AS